

Anonymiserad version

Översättning

C-253/19 - 1

Mål C-55/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

26 mars 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Tribunal da Relação de Guimarães (Portugal)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

14 februari 2019

Klagande:

MH

NI

Motparter:

OJ

Novo Banco SA

Tribunal da Relação de Guimarães

(andra tvistemålsavdelningen)

[utelämnas]

Sammanfattning

Den nationella domstolen är skyldig att hänskjuta alla relevanta frågor om tolkningen och/eller giltigheten av unionsrätten till EU-domstolen, om den enligt nationell processrätt dömer i sista instans. Denna skyldighet kan således i den portugisiska rättsordningen ligga hos antingen Supremo Tribunal de Justiça

(Högsta domstolen) eller en Tribunal da Relação (domstol i andra instans), eller rentav hos en domstol i första instans.

Underlåtenhet att iaktta skyldigheten att begära ett förhandsavgörande kan utgöra ett fördragsbrott från statens sida. Talan kan då väckas mot staten i den nationella rättsordningen av en enskild som lidit skada, eller så kan det väckas en fördragsbrottstalan i enlighet med artiklarna 258–260 FEUF.

Tribunal da Relação de Guimarães beslutar följande:

Bakgrund

MH och NI, som är gifta med varandra och har hemvist i ... Norfolk (Förenade kungariket), har ansökt om att försättas i konkurs.

*

I det överklagade beslutet förklarade domstolen i första instans att den saknade internationell behörighet att pröva kärandenas talan, eftersom dessa har sina [orig. s. 2] huvudsakliga intressen i den ort där de har sin hemvist, det vill säga i Förenade kungariket, i enlighet med artikel 3.1 fjärde stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2015/848.

*

Klagandena har överklagat beslutet och anfört följande argument:

- a) Klagandena har yrkat att de ska försättas i konkurs på grundval av relevanta faktiska omständigheterna, särskilt vad som angetts i punkterna 3–18 i den ursprungliga ansökan.
- b) Av dessa faktiska omständigheter framgår tydligt att det är omöjligt för dem att fullgöra sina förfallna förpliktelser.
- c) De bor för närvarande i Förenade kungariket, där de arbetar.
- d) Alla de transaktioner och avtal som gav upphov till deras insolvens ingicks i Portugal.
- e) Det är i Portugal de har den enda fastighet de är ägare till.
- f) Trots att de bor i Förenade kungariket, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 84 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848, är det uppenbart att nämnda bestämmelse inte i sig utesluter att portugisisk domstol är behörig att pröva klagandenas ansökan.

g) Skäl 30 i förordningen ger i förevarande fall portugisisk domstol behörighet att pröva klagandens ansökan.

h) Detta beror på att den enda (fasta) egendomen i deras ägo är belägen i Portugal, vilket betyder att de har sina huvudsakliga intressen i det landet.
[orig. s. 3]

i) Den situationen medför i kraft av själva rättsförhållandet (*ipso jure*) internationell behörighet för att pröva klagandenas konkursansökan, eftersom portugisisk domstol är exklusivt internationellt behörig att som led i ett insolvensförfarande beslagta och sälja klagandenas fastighet.

j) Klagandenas yrkande kan inte genomdrivas annat än genom en talan inom landet av den enkla anledningen att den egendom som ska likvideras enbart är belägen i Portugal.

k) Det finns inget som helst samband mellan klagandenas nuvarande hemvist och de händelser som ledde till deras insolvens, vilka inträffade helt och hållet i Portugal.

l) Att konkursansökan avvisades i det överklagade beslutet grundar sig på en felaktig tolkning och tillämpning av de åberopade bestämmelserna.

Klagandena har av dessa skäl begärt att överklagandet ska prövas och att det överklagade beslutet ska upphävas och förfarandet fortsätta, med de rättsliga följder detta medför.

[utelämnas]

*

Enligt artikel 635 i Código de Processo Civil (civilprocesslagen) begränsas ett överklagande av de yrkande som framförts i detta. I förevarande mål om överklagande ska det därför prövas om portugisisk domstol är behörig att inleda ett insolvensförfarande, såsom klagandena har yrkat.

*

Rättslig bedömning

[orig. s. 4]

I förevarande fall har det inte bestritts att klagandena sedan år 2016 har hemvist i Förenade kungariket, där de är anställda. Deras enda fastighet är belägen i Portugal.

Prövningen av om portugisisk domstol är behörig att inleda det aktuella förfarandet ska göras utifrån Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848.

I artikel 3.1 i den förordningen föreskrivs att "[d]omstolarna i den medlemsstat inom vars territorium platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns, har behörighet att inleda ett insolvensförfarande (nedan kallat *huvudinsolvensförfarande*). Platsen för de huvudsakliga intressena ska vara den plats där gäldenären vanligtvis förvaltar sina intressen på ett sätt som kan fastställas av tredje man.

...

För varje annan person ska platsen för de huvudsakliga intressena anses vara dennes hemvist, om inte annat visas. ..."

Dessutom anges det i skäl 30 i samma förordning särskilt, av intresse för förevarande mål, att "[n]är det gäller en enskild person som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fri yrkesutövare, bör det till exempel vara möjligt att bryta denna presumtion, om huvuddelen av gäldenärens tillgångar finns utanför den medlemsstat i vilken denne har sin hemvist ...".

I det överklagade beslutet befanns portugisisk domstol inte vara behörig att inleda ett insolvensförfarande, eftersom klagandena har sina huvudsakliga intressen i den ort där de har sin hemvist, det vill säga i Förenade kungariket.

Klagandena har anfört att eftersom det är i Portugal som de har sin enda fastighet, ger skäl 30 i förordningen portugisisk domstol behörighet att inleda huvudinsolvensförfarandet.

Det rådet således tvivel om tolkningen, som inte kan lösas utifrån det knappa underlaget i rättspraxis och doktrin. [**orig. s. 5**]

Som domaren Rosa Tching i Supremo Tribunal de Justiça har framhållit ..., är unionsrättens effektivitet – och i vidare bemärkelse dess fortsatta framgångrika existens och utveckling – avhängig en korrekt och enhetlig tillämpning av denna rätt i de nationella domstolarna.

Enligt lydelsen av artikel 267 första stycket a och b FEUF är EU-domstolen behörig att pröva tolkningen av fördragen och giltigheten och tolkningen av rättsakter som antagits av unionens institutioner, organ eller byråer. När en sådan fråga uppkommer i ett mål vid en domstol i en medlemsstat, mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, ska den nationella domstolen föra frågan vidare till EU-domstolen.

Undantag från den skyldigheten görs endast om "frågan inte är relevant eller om den unionsrättsliga bestämmelsen i fråga redan tolkats av EU-domstolen, eller om den korrekta tillämpningen av unionsrätten framstår så tydligt att det inte kan

föreligga några rimliga tvivel om tolkningen” (se Silveira, A. ... ”Anotação aos acórdãos (TEDH) Ferreira Santos Pardal c. Portugal e [TJUE] Ferreira da Silva e Brito (ou do 'grito do Ipiranga' dos lesados por violação do direito da União Europeia no exercício da função jurisdicional)”

Underlåtenhet att iaktta skyldigheten att begära ett förhandsavgörande kan utgöra ett fördragsbrott från statens sida. Talan kan då väckas mot staten i den nationella rättsordningen av en enskild som lidit skada, eller så kan det väckas en fördragsbrotts-talan i enlighet med artiklarna 258–260 FEUF (se, beträffande frågan om statens ansvar för åsidosättande av unionsrätten genom domstolarnas verksamhet, EU-domstolens dom av den 30 september 2003, Köbler, C-224/01, av den 9 december 2003, kommissionen/Italien, C-129/00, och av den 13 juni 2006, Traghetti del Mediterraneo, C-173/03). [**orig. s. 6**]

Följaktligen är den nationella domstolen skyldig att hänskjuta alla relevanta frågor om tolkningen och/eller giltigheten av unionsrätten till EU-domstolen, om den enligt nationell processrätt dömer i sista instans. Denna skyldighet kan således i den portugisiska rättsordningen ligga hos antingen Supremo Tribunal de Justiça (Högsta domstolen) eller en Tribunal da Relação (domstol i andra instans), eller rentav hos en domstol i första instans.

Enligt artikel 14 i Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas Code da Insolvência e da Recuperação de Empresas (lag 39/2003 av den 22 augusti 2003, i dess lydelse enligt lagdekret 26/2015 av den 6 februari 2015) kan domar som avkunnats av en Tribunal da Relação i samband med ett insolvensförfarande i princip inte överklagas, eftersom ett sådant överklagande endast är möjligt när domen från den instansen strider mot en annan dom som meddelats avseende samma lagstiftning och frågan inte avgjorts i rättspraxis från Supremo Tribunal de Justiça.

Såvida inte det undantagsfallet föreligger är förevarande domstol följaktligen sista instans.

Mot bakgrund av vad som anförts, finner rätten det lämpligt att vilandeförklara målet med stöd av artiklarna 269.1 c första ledet och 272.1 i civilprocesslagen och i enlighet med vad som föreskrivs i artikel [267 FEUF] hänskjuta tolkningsfrågan nedan till EU-domstolen.

Tolkningsfråga

Är, enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2015/848, domstolarna i en medlemsstat behöriga att inleda ett huvudinsolvensförfarande avseende en medborgare i den staten som har sin enda fasta egendom där, även om han eller hon har sin hemvist och sin familj och bedriver yrkesverksamhet som anställd i en annan medlemsstat?

[**orig. s. 7**]

*

[utlämnas]

ARBETS
DOKUMENT